

Düşün, düşün...

Haftalık Düşünce Özgürlüğü Bülteni

(Sayı 18/20, 1 Mayıs 2020)

Geçen hafta neler oldu?

- Salgın nedeniyle ölenlerin sayısı 3 bin 174'e çıktı. Vaka sayısı 120 bini aşarken; geçen 45 günün ardından ilk kez, bir günde tespit edilen iyileşen sayısı, tespit edilen hasta sayısını geçti. Sağlık Bakanı düşünce trendine girildiğini açıkladı.
- Adalet Bakanı, duruşmaların 15 Haziran'dan önce görülmeyeceğini, Covid-19 şüphesi nedeniyle 120 mahpusun pandemi hastanelerine sevkinin yapıldığı açıkladı. 15 gün önce yapılan ilk açıklamada bu sayı 17 idi. Tutuklu yargılanan hak savunucuları ve gazetecilerin avukatları davaların dosyalar üzerinden incelenmesinin mağduriyeti arttırarak devam ettirdiğini ifade ediyorlar.
- Cumhurbaşkanı Erdoğan, İletişim Başkanıyla ilgili haberleri "bölcü"; Diyanet İşleri Başkanı'nı eleştirenleri "din ve devlet düşmanı" ilan etti; "Herkes haddini bilecek" dedi. Erdoğan teolojik açıdan oldukça eski ve boyutlu bir tartışmaya da son noktayı(!) koydu: "Aleviliği din olarak takdim edenleri kınadığını" söyledi! [Ne olmuştu...](#)
- Güvenlik soruşturmaları yürüten mercinin, kişilerin kamu kurum ve kuruluşları kayıtlarına sınırsız erişimine imkan veren düzenleme AYM tarafından [iptal edildi](#). Yüksek mahkeme; OHAL KHK'sıyla getirilen polise sanal ortamda araştırma yapma ve kimlik bilgisine erişme yetkisini, MİT veya Emniyet tarafından 'terör örgütlerince irtibatı olduğu' bildirilen medya kuruluşlarının lisans başvurularının reddedilmesi kuralını ve kamu ile bağlı ortaklarına sözleşmeli alınacak personel için güvenlik soruşturması ve arşiv taraması uygulamasını da Anayasa'ya aykırı bularak [iptal etti](#).
- Van'da 21 Kasım 2016 tarihinden bugüne devam eden eylem yasağı 15 gün daha uzatıldı. Hakkari'de de 15 günde bir yeniden ilan edilerek uzatılan eylem ve etkinlik yasakları devam ediyor.
- Uluslararası Af Örgütü 2019 raporunda Türkiye'de yargı bağımsızlığı sorunları, tutuklu gazeteciler ve eylem yasaklarına dikkat çekildi. Raporun tamamı [için...](#)
- Türkiye, küresel pandemi ile birlikte internet hızının en çok düştüğü ülkeler arasında... We Are Social ve Hootsuite'in yıllık "Global Statshot" raporuna göre koronavirüs salgını günlerinde Türkiye; Filipinler ve Güney Kore'nin ardından, yüzde 17 oranıyla, dünyada sabit internet hızının en çok düştüğü üçüncü ülke. Bu dönemde Türkiye'de mobil internet hızı da yüzde 9.7 düştü.
- Bertelsmann Vakfı'nın 2004 yılından bu yana iki yılda bir yayınladığı "Dönüşüm Endeksi" araştırmasında Türkiye ilk kez, "otokrasi" sınıfında değerlendirildi. 2018 yılında geçilen başkanlık sisteminin "defacto diktatörlük" olarak değerlendirildiği raporda, "Türkiye'nin artık bir demokrasi olarak sınıflandırılmayacağı" belirtildi.
- Stockholm Barış Araştırmaları Enstitüsü'nün paylaştığı verilere göre, Dünya devletleri 2019'da ordularına yaklaşık 2 trilyon dolar harcadı. Türkiye'nin askeri harcamalarında son 10 yılda yüzde 86'lık artış kaydedildi.

Türkiye'nin düşünce ve ifade özgürlüğü gündemini takip ettiğimiz haftalık video programımız “[COGITO ERGO SUM](#)” her cuma [YouTube](#) kanalımızda, her cumartesi saat 22:00'de CanTV'de yayında...

Diyanet İşleri Başkanı'nı eleştiren Barolara soruşturma

Cuma hutbesinde LGBTİ+'ları "tüm kötülük ve salgın hastalıkların kaynağı" diyerek hedef alan Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'ın söylemlerinin nefret yaydığını belirterek kınayan Ankara ve Diyarbakır Baroları hakkında soruşturma başlatıldı. Baro yönetimleri; "Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'ın insanlığın bir kesimini nefretle aşağılayıp kitlelere hedef gösterdiği konuşmasıyla ilgili basın açıklaması" başlıklı açıklamaları nedeniyle "halkın bir kesiminin benimsediği dini değerleri aşağılama" ile suçlanıyor.

Sansürün gerekçesi “devletin salgınla mücadeledeki başarısını sekteye uğratmak”

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Fahrettin Altun ile ilgili Cumhuriyet gazetesinde yayımlanan “Boğaz'da Kaçak Var” haberi ve ilgili 273 online haber “ülkenin salgınla mücadelesini sekteye uğratmak” gerekçesiyle erişime engellendi. Sulh Ceza Hakimliği'ne göre üst düzey bir bürokratin belediye tarafından yıkılan kaçak peyzaj çalışması “sıradan bir olay”, bu “sıradan” olayı haberleştirmek de devletin ve devlet görevlilerinin salgınla mücadeledeki başarısını gizlemek için yapılmış. Ayrıca hakimlik, küresel olarak salgın nedeniyle haberin güncellik taşımadığı iddiasında...

MIT personelinin cenazesi haberine açılan dava

Libya'da ölen MİT görevlisinin cenazesine ilişkin haberler nedeniyle tutuklanan gazeteciler hakkındaki soruşturma tamamlandı. 6'sı tutuklu 8 kişi hakkında “Devlet sırrını açıklama”, "istihbarat faaliyeti ile ilgili bilgi ve belgeleri

ifşa etmek” suçlamasıyla 18 yıla kadar hapis cezası istendi.

Gazeteci Candemir hakkında üç ayrı soruşturma

Gazeteci Oktay Candemir hakkında, yaptığı 2 koronavirüs haberi ve İçişleri Bakanı’yla ilgili bir sosyal medya paylaşımı nedeniyle, “halk arasında korku ve panik yaratmak”, “halkı kin ve düşmanlığa tahrik” suçlamalarıyla 3 ayrı soruşturma başlatıldı.

Gazeteci Fatih Portakal hakkında dava açıldı

Gazeteci Fatih Portakal hakkında Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu’nun suç duyurusu üzerine açılan soruşturma tamamlandı. 6 Nisan tarihinde attığı “*Zor günlerden geçiyoruz. Mevduat veya tasarrufu olanlardan para istenmesin bir de. Olmaz*

olmaz diyemiyorum maalesef” şeklindeki tweeti nedeniyle Bankacılık Kanunu’nu ihlal ile suçlanan Portakal’ın 3 yıla kadar hapsi istendi.

8 Mart’taki polis şiddetini görüntüleyen gazeteciye soruşturma

Takip ettiği 8 Mart Feminist Gece Yürüyüşü’ndeki polis şiddetinin görüntülerini sosyal medyada paylaşan gazeteci Zülal Koçer hakkında soruşturma açıldı. Polis tarafından kadınların saçlarından tutulup gözüne alındığını gösteren videoyu paylaştığı için suçlandığını söyleyen gazeteci, “... *Gazetecilik suç değildir, gördüklerimi kaydetmeye, halka*

ulaştırmaya devam edeceğim” diye konuştu.

DİSK Genel Başkanı ve sendikacılara gözaltı

1 Mayıs kutlamaları için Taksim Anıtı önüne çelenk bırakmak isteyen DİSK Genel Başkanı Arzu Çerkezoğlu ve Genel Sekreter Adnan Serdaroğlu’nun da arasında olduğu 15 sendikacı gözaltına alındı. Çerkezoğlu “*Türkiye’nin dört bir yanında işçi arkadaşlar çalışıyor kamu düzeni bozulmuyor ama işçilerin 1 Mayıs kutlaması kamu düzenini bozuyormuş!*” dedi.

Koronavirüs paylaşımları nedeniyle 402 kişi gözaltına alındı

İçişleri Bakanlığı, koronavirüs paylaşımlarıyla ilgili yürütülen sosyal medya operasyonlarının bilançosunu güncelledi. Son 42 günde salgınla ilgili atılan tweetler üzerine 6 bin 362 sosyal medya hesabı incelendi. 855 sosyal medya kullanıcısı “şüpheli” oldu; 402’si gözaltına alındı.

Sağlık müdürünü eleştiren gazeteci gözaltına alındı

Kocaeli’de İl Sağlık Müdürlüğü yetkililerini eleştiren bir yazı kaleme alan Kocaeli Koz’un Genel Yayın Yönetmeni Gökhan Karabulut gözaltına alındı. Savcılık tarafından adli kontrol istemi ile mahkemeye sevk edilen gazeteci serbest bırakıldı.

Şanlıurfa Tabip Odası yöneticilerine gözaltı

Şanlıurfa Tabip Odası Başkanı Ömer Melik ve Genel Sekreter Osman Yüksekayla, pandemiyle ilgili paylaşımları nedeniyle gözaltına alındı. “Halkı korku ve paniğe sevk etme” suçundan mahkemeye sevk edilen iki isim, adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı.

Tutuklu gazetecinin eşine ev hapsi

Tutuklu gazeteci Aziz Oruç’un eşi Hülya Oruç, cezaevindeki hijyen koşullarını eleştiren sosyal medya paylaşımları nedeniyle gözaltına alındı, “halk arasında korku ve panik yaratmak amacıyla tehdit” ile suçlanan Oruç ifadesinin ardından ev hapsi kararıyla serbest bırakıldı.

Netflix dizisine RTÜK sansürü

Netflix, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu’nun (RTÜK) talebi üzerine 'Designated Survivor' dizisinin Türkiye’de de yayınlanan bir bölümünü platformundan kaldırdı. ABD’de geçen ve politik bir gerilim olan dizinin söz

konusu bölümünde Türkiye ile ilgili sahneler yer alıyor.

Mülteci genç polis kurşunuyla öldürüldü

Adana Seyhan’da, sokağa çıkma yasağı denetimi yapan polisler, Ali El Hamdan (17) isimli Suriye uyruklu mülteci genci öldürdü. Hamdan’ın bacağından vurulduğu açıklanmasına rağmen, ayrıca kalbinden de vurulduğu ortaya çıktı. Sokağa çıkma yasağı uygulamalarında kolluk güçlerinin kötü muamelesinde gözle görülür artış kaydediliyor.

Baran Tursun Vakfı verilerine göre 2007-2019 döneminde en az 403 kişi kolluk güçlerinin “dur ihtarına uymadığı” gerekçesiyle öldürüldü. Detaylar için [tıklayınız](#).

Freemuse 2020 raporu yayınlandı

Freemuse (Dünya Özgür Müzik Forumu), “[Sanatsal Özgürlüğün Durumu 2020](#)” raporunu açıkladı. 93 ülkede 2019 yılında gerçekleşen 711 sanatsal özgürlük ihlalinin ayrıntılı analizlerinin yer aldığı raporda, Türkiye’den toplam 33 ihlal bulunuyor. Sanatsal ifade özgürlüğünü en çok ihlal eden aktörün Türkiye

hükümeti olduğu belirtilen raporda, bu ihlallerin çoğunlukla “örgüt propagandası” ve “Cumhurbaşkanına hakaret” suçlamasıyla açılan soruşturmalar yoluyla yapıldığı vurgulandı. Raporun tam metni (İngilizce) için [tıklayınız](#).

DÜŞÜNCE SUÇU DURUŞMALARI

- Covid-19 tedbirleri kapsamında ülke genelindeki adliyelerde “acil işler” dışında tüm duruşmalar ertelendi. Bu kapsamda önümüzdeki hafta da duruşmalar görülmeyecek.